

13.2.2014

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ – Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Παρέμβαση του προέδρου του ΣΕΒ, Δημήτρη Δασκαλόπουλου στον διάλογο για την παραγωγική ανασυγκρότηση που διοργανώνει το tnxs.gr

Πέμπτη 13 Φεβρουαρίου 2014, Αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου

Κυρίες και κύριοι, φίλες και φίλοι,
αποδέχθηκα με χαρά την πρόσκληση συμμετοχής στην αποψινή εκδήλωση, διότι αναδεικνύει και θέτει στη βάσανο του δημόσιου διαλόγου το υπ' αριθμόν ένα εθνικό θέμα σήμερα: την παραγωγική ανασυγκρότηση του τόπου.

Για την επιχειρηματικότητα που εκπροσωπεί ο ΣΕΒ, αυτό σημαίνει: μεταμόρφωση της Ελλάδας σε χώρα δυναμική και εξωστρεφή, με αναπτυξιακή αιχμή τις σύγχρονες δυνάμεις της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και πολιορκητικό κριό τη βιομηχανία. Και με αξιακή βάση το τρίπτυχο: οικονομική ελευθερία – κοινωνική δικαιοσύνη – σύγχρονη παιδεία.

Αυτοί είναι οι τρεις πυλώνες για τη νέα, παραγωγική Ελλάδα που θέλουμε –για τη ριζική αλλαγή που η κρίση μάς επιβάλλει, και την οποία όλοι οι υπεύθυνοι φορείς καλούνται να υπηρετήσουν. Να υπηρετήσουν ανταγωνιζόμενοι για να πάει ο τόπος μπροστά, όχι διαγκωνιζόμενοι με το βλέμμα στραμμένο πίσω!

Το διακύβευμα της παραγωγικής ανασυγκρότησης είναι η βάση μιας νέας εθνικής συναίνεσης, που αποτελεί προϋπόθεση

- για να δούμε την πραγματική έξοδο από την κρίση,
- για ν' αποκαταστήσουμε σχέσεις ισοτιμίας με τους εταίρους μας,
- για να επιβιώσουμε με σύγχρονους όρους στον σύγχρονο, σκληρό κόσμο.

Η οικονομία δεν αναπτύσσεται σε κενό αέρος. Προσδιορίζεται από το κοινωνικό πλαίσιο, τους θεσμούς, τις συλλογικές νοοτροπίες και τις ατομικές συμπεριφορές.

Το μοντέλο της μεταπολίτευσης κατέστησε τους πολίτες πελάτες, έκανε το κράτος λεία μιας πολιτικο-οικονομικής ολιγαρχίας, μοίρασε τα δάνεια και τα ευρωπαϊκά χρήματα σε

συντεχνίες και ομάδες συμφερόντων, δαιμονοποίησε την επιχειρηματικότητα και δημιούργησε έτσι μια αχυρένια ανάπτυξη. Η κρίση μάς βρήκε με μια οικονομία-φούσκα και με μια κοινωνία σκόρπια.

Αυτή είναι η κληρονομιά που πρέπει να αποτινάξουμε.

Αυτή προσδιορίζει, εξ αντιδιαστολής, τον εκσυγχρονισμό που πρέπει να επιδιώξουμε, πέρα από κόμματα και ιδεολογίες.

Αυτή θέτει το πλαίσιο αλλαγής για την αναγκαία παραγωγική ανασυγκρότηση του τόπου.

Αγαπητοί φίλοι,

Η συζήτηση για ένα νέο αναπτυξιακό –άρα και κοινωνικό– μοντέλο δεν είναι θεολογική. Αφορά το παρόν και την καθημερινότητα όλων μας. Τέσσερα χρόνια τώρα, τούτα τα πέτρινα χρόνια, αρνούμαστε να συζητήσουμε επί της ουσίας. Παριστάνουμε τους λογιστές ή τους εισαγγελείς των μνημονίων. Αναπολούμε την ανάπτυξη –αλλά δεν λέμε ποια μορφή ανάπτυξης μπορούμε τώρα να επιδιώξουμε, δεν συζητούμε για τις συνθήκες που μπορούν να τη δημιουργήσουν. Τέσσερα χρόνια τώρα, κυνηγάμε εν πολλοίς την ουρά μας –και τρέχουμε πίσω από τις δόσεις μας.

Βεβαίως, έχουν γίνει πολλά και υπάρχει σημαντική πρόοδος. Τα ευοίωνα σημάδια που έχουν αρχίσει να αποτυπώνονται σε ορισμένους οικονομικούς δείκτες την υποδεικνύουν. Όλοι έχουμε συμφέρον να αποδώσουν οι προσπάθειες που καταβάλλει η σημερινή κυβέρνηση για να βγούμε από τον φαύλο κύκλο της ύφεσης. Για τον ΣΕΒ, ειδικότερα, είναι εξαιρετικά θετικό το γεγονός ότι ο πρωθυπουργός κατανόησε και έθεσε τα προβλήματα της ελληνικής βιομηχανίας ψηλά στην κυβερνητική ατζέντα, ανταποκρινόμενος στο σήμα κινδύνου που εκπέμψαμε. Προσδοκούμε την ίδια στάση και από την αξιωματική αντιπολίτευση, η οποία ήδη έχει διατυπώσει θετικές θέσεις. Η στήριξη της παραγωγικής οικονομίας και της βιομηχανίας, που παραμένει ο πραγματικός πρωταθλητής της εθνικής οικονομίας, μπορεί και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο πολιτικής σύγκλισης, να είναι βασικός και υπερκομματικός στόχος στην πορεία εξόδου από την κρίση.

Πρέπει να καταλάβουμε ωστόσο ότι, εδώ που έφτασε η Ελλάδα, η επιστροφή σε έναν οριακό ρυθμό ανάπτυξης δεν επαρκεί. Πρέπει να γίνουμε πιο φιλόδοξοι και πιο ριζοσπαστικοί. Χρειάζεται να επανεφεύρουμε την ανάπτυξη! Να δημιουργήσουμε ένα νέο παραγωγικό πρότυπο, ικανό να μας διασφαλίσει την παρουσία μας στις παγκόσμιες αγορές και τη συμμετοχή μας στην παγκόσμια κατανομή του πλούτου. Με άλλα λόγια, η παραγωγική ανασυγκρότηση του τόπου μας απαιτεί μια πραγματική αναγέννηση.

Η αναγέννηση αυτή δεν μπορεί να προέλθει από κάποιο κεντρικό σχεδιασμό. Εξάλλου, το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας είναι γνωστό και αποτυπωμένο σε διάφορες μελέτες –με ενδελεχέστερη αυτήν της McKinsey που είχε παραγγείλει ο ΣΕΒ. Εστιάζεται στους τομείς της αγροτικής παραγωγής και της ενέργειας, σε ορισμένους κλάδους της μεταποίησης, στον τουρισμό και το λιανικό εμπόριο. Επίσης, σε μερικούς

ακόμη κλάδους –γενόσημα, υδροκαλλιέργειες, ιατρικό τουρισμό, διαμετακομιστικό κέντρο, διαχείριση αποβλήτων– με προοπτική δυναμικής ανάπτυξης, αν και με μικρή συνεισφορά στο ΑΕΠ. Αυτοί οι τομείς θα δώσουν στον τόπο αυτό που πραγματικά μπορούν μόνο σ' ένα περιβάλλον που ευνοεί την επιχειρηματική πρωτοβουλία και την επένδυση. Μόνο η επιχειρηματική δράση μπορεί να μετατρέψει αυτά τα πλεονεκτήματα σε θέσεις εργασίας και πλούτο για την κοινωνία.

Και πέρα από αυτό: η επιχειρηματική πρωτοβουλία είναι εκείνη που έχει τη δυνατότητα και τα κίνητρα για να κοιτάζει μπροστά, ανακαλύπτοντας έτσι πρώτη τα καινούργια πεδία και ανοίγοντας νέες ευκαιρίες ανάπτυξης, σε τομείς που σήμερα δεν είναι ορατοί. Αυτός ο ρόλος της διαισθητικής ενόρασης για το αύριο, ανήκει αποκλειστικά στην ιδιωτική πρωτοβουλία.

Δεν θεωρώ βεβαίως ότι η επιχειρηματικότητα είναι η πανάκεια για όλα τα προβλήματα. Αποτελεί όμως την κινητήρια δύναμη, για να εκτιναχθεί ο τόπος μπροστά. Αν θέλουμε να δούμε επιστροφή σε υψηλούς και διατηρήσιμους ρυθμούς ανάπτυξης, αν θέλουμε η μάστιγα της ανεργίας να περιοριστεί σε κοινωνικά ανεκτά επίπεδα, αν θέλουμε το χρέος μας να γίνει βιώσιμο, πρέπει να δοθεί χώρος, ανοιχτό πεδίο σε αυτό που ο Κορνήλιος Καστοριάδης χαρακτήριζε «πραγματική ιστορία»: στη «δημιουργική δραστηριότητα των ανθρώπων». Στην ιδιωτική πρωτοβουλία.

Προς την κατεύθυνση αυτή «δεν υπάρχει δρόμος, δρόμος που να είναι ήδη χαραγμένος», θα μας έλεγε επίσης ο Καστοριάδης. Πράγματι, ο σύγχρονος Έλληνας επιχειρηματίας δεν διαθέτει κάποια γυάλινη σφαίρα για να βλέπει το μέλλον ούτε έχει το αλάθητο. Αναζητεί ευκαιρίες, διαβλέπει δυνατότητες, αναλαμβάνει ρίσκα, τολμά. Συχνά πετυχαίνει. Εξίσου συχνά μπορεί να κάνει λάθη. Αλλά, μέσα από τις επιτυχίες και τις αποτυχίες του, μέσα από τη διαρκή ετοιμότητα και προσαρμογή, μέσα από την προσπάθεια να ξεχωρίσει και να κερδίσει, πυροδοτείται η διαδικασία της «δημιουργικής καταστροφής» του Σουμπέτερ. Αυτός είναι ο κανόνας. Αυτό μας διδάσκει η εμπειρία στη διεθνή οικονομία. Η Ελλάδα δεν μπορεί να αποτελέσει εξαίρεση και να επιτύχει!

Η ανάγνωση του «στρατηγικού πεδίου» όπως το όριζε ο Λένιν (δηλαδή των διακυβευμάτων, των αντικειμενικών συνθηκών και των δυνάμεων της συγκυρίας), μας λέει ότι, σήμερα, μόνο μια σύγχρονη και αυτόφωτη επιχειρηματική τάξη μπορεί να γίνει η εμπροσθοφυλακή –το κοινωνικό υποκείμενο– του νέου παραγωγικού/αναπτυξιακού μοντέλου.

Η αναπτυξιακή προσπάθεια επιβάλλει βέβαια να παίξει και το κράτος με συνέπεια και αποτελεσματικότητα τον δικό του ρόλο. Αυτός είναι να βάζει απλούς κανόνες και να φροντίζει για την τήρησή τους από όλους. Χρειαζόμαστε ένα κράτος–πλαίσιο της δημιουργικής εθνικής δράσης κι όχι ένα κράτος–ογκόλιθο που ξέρει μόνο να απαγορεύει και να υπαγορεύει.

Η έννοια της επιχειρηματικότητας είναι σύμφυτη με το ρίσκο. Ευθύνη του κράτους είναι όμως να περιορίσει τον παράγοντα της αβεβαιότητας, που συρρικνώνει την αναπτυξιακή προοπτική. Στη χώρα μας, την αβεβαιότητα τροφοδοτούν μεταξύ άλλων

το περίπλοκο, ασταθές και αναχρονιστικό φορολογικό καθεστώς, που δεν αλλάζει παρά τις μύριες κυβερνητικές υποσχέσεις. Πώς να υπάρξει ανάπτυξη όταν φορολογούνται επαχθώς η περιουσία και η παραγωγή, ενώ θα έπρεπε να φορολογούνται μόνο το εισόδημα και τα κέρδη;

Την αβεβαιότητα τροφοδοτεί επίσης, η αφόρητη πολυνομία που δημιουργεί την παρασιτική γραφειοκρατία και τις καταστροφικές καθυστερήσεις, που εκτρέφει εστίες διαφθοράς. Πρέπει να υπάρξει επιτέλους το πολιτικό θάρρος για βαθιές τομές στην πλαδαρή δομή και τις χρονοβόρες διαδικασίες του δημοσίου. Πρέπει να επικρατήσει η πολιτική σοφία που θα επικεντρώνεται στην κατάργηση άχρηστων νόμων αντί στο μπάλωμα προηγούμενων και στη δημιουργία καινούριων. Είναι κι αυτό μια βασική προϋπόθεση ανάπτυξης.

Ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας. Παρά τη δημοσιονομική προσαρμογή που έχει επιτευχθεί με τεράστιο κοινωνικό κόστος, η δημοσιονομική σταθερότητα δεν έχει εξασφαλιστεί. Η δυναμική του χρέους και των ελλειμμάτων παραμένει. Εξού και η μόνιμη συζήτηση – διαπραγμάτευση για τα δημοσιονομικά και χρηματοδοτικά κενά κάθε χρόνο.

Το κράτος καλείται λοιπόν να σχεδιάσει τον δρόμο για τη μόνιμη δημοσιονομική εξυγίανση –με εθνικά μέτρα και σταθμά. Για να αντιμετωπιστεί μακρόπνοα το τεράστιο έλλειμμα χρηματοδότησης και η ύφεση στην οικονομία, προέχει:

- να βγει η χώρα πειστικά και οριστικά από τα δημοσιονομικά ελλείμματα,
- να εξαλείψει τις αμφιβολίες για το μέλλον της, και
- να αποκτήσει μια μόνιμη αναπτυξιακή δυναμική.

Μόνο τότε θα επανέλθει ισότιμα στον στίβο των χρηματαγορών και της διεθνούς οικονομίας. Μόνο τότε θα μπορέσει να δώσει απτή ελπίδα στους ανέργους και στη δοκιμαζόμενη κοινωνία.

Φίλες και φίλοι,

Εδώ και τώρα, η χώρα μας χρειάζεται μία επανάσταση που θα θέσει τις βάσεις για μια νέα, σύγχρονη, ανταγωνιστική δομή παραγωγής.

Δεν υπάρχει άλλος δρόμος μπροστά. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να ξανασταθούμε όρθιοι.

Ως πότε θα ζούμε εκλιπαρώντας (ή εκβιάζοντας...) τους εταίρους μας για δανεικά;

Ως πότε η τρόικα θα αποφασίζει για τους δικούς μας μισθούς και φόρους;

Δεν αρκεί, όμως, να οργιζόμαστε –ή να εκτονωνόμαστε με αλληλοκαταγγελίες.

Πρέπει επιτέλους ν' αποφασίσουμε τι θέλουμε. Και να δουλέψουμε για να το πραγματοποιήσουμε. Να δουλέψουμε άμεσα και επίμονα. Οι καιροί της ευκολίας και της αρπαχτής έχουν παρέλθει ανεπιστρεπτί. Η πραγματικότητα αντιμετωπίζεται κατάματα, όχι με ξόρκια.

Θα πρέπει να αποδεχτούμε ότι, για μια περίοδο, θα παραμείνουμε στο χαμηλότερο επίπεδο ζωής που μας επέβαλε η κρίση και η διαχείρισή της. Κι ότι θα καταναλώνουμε λιγότερα προκειμένου να επενδύσουμε περισσότερα.

Θα πρέπει ακόμα να συμφιλιωθούμε με την ιδέα ότι, χωρίς την εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων, θα παραμείνουμε καθηλωμένοι σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, που δεν αρκούν για να καταπολεμήσουν την ανεργία και να κάνουν το χρέος μας βιώσιμο. Χρειαζόμαστε ξένα κεφάλαια και πρέπει να τα προσελκύσουμε για να δούμε ταχύρυθμη ανάπτυξη και προκοπή.

Εκείνο που προέχει, όμως, είναι να συμπαραταχθούν σε τούτο τον τόπο η τόλμη με τη σοβαρότητα, η έμπνευση με την αποφασιστικότητα, η ευθύνη με τον ριζοσπαστισμό! Και να οραματιστούμε το μέλλον όχι δίνοντας υποσχέσεις, αλλά παρέχοντας λύσεις.

Ο πραγματικός πλούτος μιας χώρας είναι η δημιουργικότητα των ανθρώπων της. Η πραγματική επιχειρηματικότητα, η πετυχημένη επιχειρηματικότητα, τρέφεται από τον ενθουσιασμό της δημιουργίας. Δουλεύει για να κερδίσει και να χτίσει. Σε ένα σωστό κράτος, σε ένα δίκαιο θεσμικό πλαίσιο, σε μια συγκροτημένη κοινωνία, η ιδιοτέλεια του κεφαλαίου συμβαδίζει με το γενικό συμφέρον. Και γι αυτό, η αποκατάσταση υγιών σχέσεων ανάμεσα στην πολιτική και την επιχειρηματικότητα είναι η απαραίτητη βάση για μια νέα, παραγωγική Ελλάδα.

Οι δογματικές αντιπαραθέσεις του πρόσφατου παρελθόντος σαρώθηκαν από το τσουνάμι της παγκόσμιας κρίσης. Είναι κενές περιεχομένου σήμερα. Η τυφλή πίστη στην προστασία του κράτους ή στην ελευθερία της αγοράς έχει αντικατασταθεί από την πικρή αναγνώριση ότι και οι κυβερνήσεις και οι αγορές κάνουν λάθη. Κάνουν λάθη επειδή υπάρχουν ανίκανοι πολιτικοί, άπληστοι τραπεζίτες, αρπακτικοί επιχειρηματίες – όπως υπάρχουν και ψηφοφόροι στρεβλής αντίληψης. Κάνουν λάθη επειδή ο κόσμος μας είναι περίπλοκος και απρόβλεπτος, και κανένας μηχανισμός λήψης αποφάσεων δεν έχει το χάρισμα του αλάθητου.

Η Ελλάδα έχει κάνει λάθη. Σημασία έχει να μην τα επαναλάβουμε. Θα κάνουμε και νέα λάθη. Σημασία έχει να επιλέξουμε τον σωστό δρόμο. Βρεθήκαμε, κυριολεκτικά, στο χείλος του γκρεμού. Θα ξαναβρούμε τον δρόμο προς το μέλλον μας μόνο αν αποκηρύξουμε συνειδητά το χρεοκοπημένο παρελθόν. Αν δημιουργήσουμε μια νέα, υγιή σχέση ανάμεσα στη δημόσια πρακτική και την ιδιωτική πρωτοβουλία. Αν βρούμε μια λειτουργική ισορροπία ανάμεσα στον απαραίτητο πολιτικό ριζοσπαστισμό και τον αναγκαστικό οικονομικό πραγματισμό.

Αυτοί είναι οι όροι για μια παραγωγική ανασυγκρότηση που θα επανεντάξει τον τόπο στη χορεία των σύγχρονων, δημιουργικών κρατών.

Σας ευχαριστώ.